

СТАНОВИЩЕ

От Доц. д-р Стефка Любова Атанасова
Тракийски Университет, гр. Стара Загора, член на научно жури, назначено със
Заповед № НП – 07 – 09 / 30.03.2015 г. от Председателя на ССА

ОТНОСНО: Конкурс, обявен в ДВ бр. 8/30.01.2015 г. за заемане на академична длъжност “Професор” в професионално направление “Животновъдство”, ш. 6.3 по научна специалност “Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите” ш. 04.02.04, от Институт по фуражните култури – Плевен, към Селскостопанска академия.

Доцент д-р Йорданка Андреева Найденова е единствен участник в конкурс за академична длъжност “Професор” по “Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите”, обявен от Института по фуражните култури, при спазени всички процедурни правила по обявяване на конкурса, включително и на интернет страниците на ССА и ИФК-Плевен. Документите са оформени и представени съгласно утвърдения в ССА “Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България”.

1. Кратка информация за кандидата в конкурса.

Доцент Йорданка Найденова е родена през 1952 г. Завършила е висше образование ” в Софийския университет „К. Охридски” през 1976 г., специалност „Биохимия и микробиология. Специализирала е молекулярна биология в БАН, биохимия, а след това клинична химия в Медицинска академия в София.

В продължение на 10 години е работила във Висшия медицински институт, гр. Плевен като специалист, а впоследствие като хоноруван асистент по биохимия. През този период е публикувала 25 научни труда по биохимия на нервната система и по клинична химия. От 1986 г. е научен сътрудник I степен, а от 2007 г. научен сътрудник II степен (доцент) в Института по фуражни култури, Плевен.

Специализирала е 6 месеца в Центъра по зоотехника и ветеринарна медицина, гр. Клермон-Феран, Франция и 1 година в Научно-изследователския център за селскостопански изследвания, гр. Жемблу, Белгия, по време на които усвоява различни методи анализ на състава и хранителната стойност на фуражите. По същите проблеми е провела и краткотрайни специализации във Франция, Австралия, Норвегия, Белгия и в други институти в България.

През 2000 г. е защитила дисертация за получаване на образователната и научна степен „Доктор” на тема „Структурни влакнинни компоненти на клетъчните стени за бърза оценка качеството на фураж при селекция на многогодишни житни треви”.

Доц. Найденова е активен член на няколко творчески организации, ръководител на отдел в ИФК, член на научния съвет и научен секретар на ИФК-Плевен.

2. Наукометрични данни.

В конкурса за академична длъжност “Професор” Доц. Найденова участва със следните материали:

- Научни публикации – 46 броя при изисквания 40 броя. От тези публикации 28 са в български, международни и чуждестранни списания (3 под печат), и 16 отпечатани в пълен размер в сборници от научни симпозиуми и конференции (от тях 6 в конференции в чужбина или международни конференции в България). От публикациите 35 са на английски език, 2 са в списания с импакт фактор. Доц. д-р Йорданка Найденова е самостоятелен или водещ автор в 28 научни публикации, представляващи 61% от представените научни трудове, при изисквания 50%.

- Общ импакт фактор от научните публикации – 4.683.
- Част от практикум по хранене на животните.

- Технология за създаване и използване на пасища, разработена от колектив от Института по фуражни култури, в която участва и доц. Найденова. Технологията е удостоена с диплом от Международния панаир в гр. Пловдив.

- Три сертификата за нови сортове растения
- Три научно-популярни публикации

Представен е списък на 107 цитирания на научните трудове, при изисквания за 25. От тези цитирания 51 са в международни списания, 8 в чуждестранни дисертации, 44 в в статии в български списания и 4 в дисертации в България. Цитатите в международни списания с импакт фактор са 12 с общ ИФ 13.933 при минимални изисквания 10 бр. Публикации на доц. Найденова са цитирани във водещи в научната и област списания като Animal Feed Science and Technology, Crop Science, Journal of Agricultural Science, Journal of Near Infrared Spectroscopy, Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems и др.

Доц. Найденова е участвала в изследователската работа по 37 проекта, в т. число 6 броя финансирани от международни фондации и програми, 30 броя – от Селскостопанска академия и 2 броя – по договор със стопански организации.

Значителна част от научната продукция на доц. Найденова е представена на национални и международни научни форуми. След първата хабилизация е участвала с доклад или с постер в 29 конференции, от които в международни конференции в Румъния, Сърбия, Украйна и Молдова и международни или конференции с международно участие, проведени в България. През целия период на работа и като учен в областта на земеделието доц. Найденова е участвала в 77 национални и международни научни форуми.

3. Основни научни и научно-приложни приноси

Основната част от научно-изследователската дейност на доц. Найденова е свързана с изследване химичния състав, смилаемостта, енергийната и протеинова хранителност на различни тревни фуражни растения, които са обект на селекция и разработка на технологии за отглеждане в Института по фуражни култури.

1. Определяне на химичния състав, енергийната и протеиновата хранителност на различни видове и сортове фуражни треви, в различна фаза на развитие, с оглед на селекцията им или използването им като фураж.

2. Приложение на *in vitro* методите за определяне на смилаемостта на сухото и органичното вещество на различни тревни фуражи.

3. Приложение на спектралния анализ в близката инфрачервена област за определяне на състава, смилаемостта, хранителната стойност и качеството на тревните фуражи.

4. Установяване на влиянието на различни технологични фактори (торене, обработка и др.) или на различни растежни регулатори върху състава, смилаемост и хранителната стойност на различни фуражни растения.

Представените статии се базират на богат експериментален материал. Участието на доц. Найденова в колективните работи е ясно и представлява съществена част от изследванията.

Доц. Найденова има съществен принос за внедряването в България и популяризирането на методите за анализ на компонентите на клетъчните стени (неутрално детергентни влакнини, киселинно детергентни влакнини, хемицелулоза, целулоза, киселинно детергентен лигнин) и *in vitro* ензимни методи за определяне на смилаемостта на сухото вещество и на органичното вещество на фуражите и тяхното използване при селекцията на фуражни растения и оценка на качеството на обемистите фуражи. Чрез тези методи доц. Найденова е изследвала голям брой житни и бобови фуражни растения. Резултатите от тези изследвания имат както теоретично значение, свързано с детайлното характеризирание на състава и хранителните качества на тези фуражни и изменението на тези параметри по време на вегетацията, така и приложение при храненето на животните.

Принос за науката и практиката по животновъдство са и установените зависимости между влакнинните фракции в състава на фуражите и смилаемостта им, енергийната и протеинова хранителност, и хранителната стойност на фуражите. Създадените уравнения могат да се използват за предсказване на качеството на тревните фуражи.

Доц. Найденова е изследвала голям брой различни тревни фуражи чрез спектрален анализ в близката инфрачервена област. При тези изследвания са използвани различни хемометрични методи за количествен и качествен анализ, както и за предварителна обработка на спектралните данни (получаване на производни и различни методи за корекция на разсейването на лъчението в пробите). Установена е приложимостта на този метод за определяне на химичния състав, включително и аминокиселинния състав, смилаемостта, енергийната и протеиновата хранителност на изследваните тревни фуражи. Установено е, че този метод на изследване е приложим и в селекцията на различни видове тревни култури, което е особено полезно в ранните стадии на селекционния процес, поради бързината и неструктивния характер на анализа и възможността след спектралния анализ пробата да се анализира и чрез други методи.

Друг значим принос в изследванията на доц. Найденова е установяване на влиянието на редица агротехнически фактори (торене, листно торене, начин на засяване, напояване, вредители и др.), и на препарати за стимулиране на растежа и други биологически активни вещества върху растежа и качеството на фуражите.

Доц. Найденова е участвала в създаването на три сорта фуражни растения (сорт Свежина от гребенчат житняк, сорт Морава от пустинен житняк и сорт Хармония от пасищен райграс), за които представя сертификати от патентното ведомство в България. Също така оригинален принос в селекцията на пролетен и зимен грах е установяване на унаследяването на показатели, определящи качеството на фуража – протеин, влакнинни компоненти и смилаемост.

4. Заключение

Доц. Йорданка Найденова е изграден учен, с ясно очертан профил на научните изследвания в областта на фуражите и храненето на селскостопанските животни, за първи път у нас е приложила в широк мащаб съвременните методи за анализ на отделните компоненти на клетъчните стени на фуражните растения и за определяне на смилаемостта на фуражите *in vitro* с ензими. Постижения има и в прилагането на спектралния анализ в близката инфрачервена област за определяне състава и качествата на различни тревни фуражи. Резултатите от научните и изследвания са получили широк отзвук в международната научна общност. Доц. Найденова като биолог и биохимик е намерила значимо място в изследванията, провеждани в ИФК – Плевен и работата на института. Налице са няколко изпълнени показателя от изискванията на Правилника на ССА за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България. Доц. Найденова не е била ръководител на научни проекти, (чл. 93, точка 7), но е участник в 37 проекта, част от които международни, и не е била ръководител на докторант (чл. 93, точка 9). Същевременно има превишаване на редица показатели (брой публикации, публикации в международни издания, публикации в които кандидатът е водещ автор, брой цитирания и други), които съгласно чл. 93, точка 10, компенсират изпълнените показатели.

Всичко това ми дава основание да предложа доцент Йорданка Андреева Найденова да бъде избрана в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност “Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите” в Института по фуражните култури – Плевен, към Селскостопанска академия.

12.05.2015 г.
Стара Загора

Изготвил становището:


Доц. С. Атанасова